

Teosofinen maailmankatsomus ja tulevaisuus.

Pekka Ervastin esitelmä 25/3 1915.

Minua on pyydetty puhumaan teosofisesta maailmankatsomuksesta ja tulevaisuudesta.

On laskettu, että Ranskan vallankumous ja Napoleonin sodat Euroopassa, siis vuodesta 1789 aina vuoteen 1815 saakka, maksoivat Euroopalle mestattuina ja sodassa kaatuneina noin 10 miljoonaa ihmishenkeä. Meillä on täysi syy kysyä, mitä ihmiskunta voitti, kun se niin paljon verta vuodatti?

Silloin, kun teemme tämän kysymyksen, täytyy meidän epäilemättä tunnustaa, että ihmiskuntamme, kristitty ihmiskuntamme voitti äärettömän paljon sekä Ranskan vallankumouksen että Napoleonin sotien kautta. Jos tahtoisimme lyhyesti sanoa, mitä nuo suuret järkyttävät tapahtumat saivat aikaan Euroopassa, voisimme sanoa, että niiden avulla pääsi esille tähän näkyväiseen maailmaan, tähän persoonalliseen maailmaan, toteutumaan kaikenlaisia semmoisia aatteita ja totuuksia, jotka piilivät kansojen sielussa, jotka olivat kätkeytyt ihmiskunnan henkeen. Ja jos me tahtoisimme myös lyhyesti kuvata niitä aatteita eli sitä maailmankatsomusta, joka pääsi purkautumaan vallankumouksen ja Napoleonin sotien kautta, voisimme sanoa, että se maailmankatsomus oli käytännöllinen materialismi, se maailmankatsomus oli hengen vapautus. Tosin Ranskan vallankumouksessa puhuttiin veljeydestä, vapaudesta ja tasa-arvoisuudesta ja arvellaan usein, että nuo ihanteet, nuo aatteet, joista Ranskassa kyllä muutamat etevät nerot olivat ennen vallankumousta puhuneet, että nuo aatteet painoivat leimansa sitä seuraavaan aikaan. Mutta kun katselemme

todellisuutta, täytyy meidän myöntää, että eivät nuo aatteet, veljeys, vapaus ja tasa-arvoisuus semmoisinaan olleet vielä päässeet läpäisemään ihmiskunnan tai Euroopan kansojen elämää, vaikka tietysti nekin ovat jonkin leiman painaneet viime vuosisataan ja vaikka tietysti se yhteiskunnallinen elämä, joka sai alkunsa vallankumouksen ja Napoleonin ajan perästä, monessa suhteessa poikkesi siitä yhteiskunnallisesta elämästä, joka vallitsi ennen vallankumousta ja näissä samoissa suhteissa myöskin lähenteli korkeampaa ihannetta. Sillä täytyyhän tunnustaa, että sittenkin yleisesti katsoen eri yhteiskuntaluokkien asema ja suhde toisiinsa paljon muuttui Ranskan vallankumouksen jälkeen.

Yhtäkaikki se maailmankatsomus, joka voitti alaa näiden tapahtumien jälkeen, ei ollut tällöinen idealistinen veljeyteen, vapauteen ja tasa-arvoisuuteen perustuva ja todellisuutta toteuttava maailmankatsomus, vaan se oli ihmishengen vapautus materialismin avulla. Se oli materialistinen maailmankatsomus, joka voitti alaa, sillä ennen Ranskan vallankumousta olivat materialistiset aatteet aivan kuin kytenneet jo: ne olivat jo alkaneet tuntua ilmassa. Ihmiskunta tahtoi vapautua dogmien ja kirkon kahleista, ihmiskunta tahtoi ajatella vapaasti ja saada sivistystä ja valistusta leviämään kaikkiin yhteiskuntapiireihin. Ihmiskunta myös aivan odotti, että opittaisiin luontoa paremmin tuntemaan, että opittaisiin käyttämään luonnonvoimia enemmän ihmiskunnan ja sivistyksen hyväksi, oli aivan kuin ilmassa, että koneita ja kaikenlaisia keksintöjä keksittäisiin ja tehtäisiin.

Tämä kaikki tapahtui Ranskan vallankumouksen ja Napoleonin sotien perästä. Viime vuosisata näki, kuinka ihmishenki materialistisen maailmankatsomuksen ohjaamana, uskoen näkyväiseen luontoon, uskoen näkyväiseen elämään ja uskoen luonnonvoimiin, uskoen siihen, että ihmisen varsinainen elämä oli elettävä tässä näkyvässä maailmassa ja

että ihmisen tuli muodostaa tästä näkyvästä maailmasta niin siedettävä olinpaikka kuin mahdollista. Me näemme, kuinka tämä maailmankatsomus voitti alaa, levisi yhä laajempiin piireihin valistuksen ja sivistyksen mukana.

Ja nyt me elämme ajassa, jolloin taas hirveä maailmansota vaatii mahdottomia uhreja, jolloin taas ihmisiä kuolee ja kaatuu, ei sadoittain, ei tuhansittain, vaan sadoin tuhansin, miljoonittain. Ja syystä voimme kysyä, mitä ihmiskunta nyt tulee voittamaan? Mitä se nyt tulee saavuttamaan näiden nykyisten järkyttävien tapahtumien perästä? Mitä nyt tulee ihmiskunnan elämässä tapahtumaan? Ja kun ajattelee taaksepäin ja vertaamme nykyaikaa vanhaan aikaan, silloin voimme ymmärtää, että samoin kuin viime vuosisata päästi vapaaksi, mitä ihmiskunnan sielussa oli piillyt, samalla tavalla tämä vuosisata tulee päästämään vapaaksi, mitä ihmiskunnan sielussa ja tajunnassa nyt on piillyt ja piilee.

Mikä maailmankatsomus se nyt on aivan kuin ihmisten sydämissä, syvällä meidän ihmiskuntamme tajunnassa? Mikä maailmankatsomus se nyt on, joka tulee pääsemään esille, vapaaksi tällä vuosisadalla ja joka silloin tulee aiheuttamaan paljon muutoksia yhteiskunnallisessa ja kansainvälisessä elämässä, aivan samoin kuin viime vuosisadan maailmankatsomus sai aikaan muutoksia silloisessa yhteiskunnallisessa elämässä?

Me sanoisimme silloin, tai ehkä paremmin, minä sanoisin silloin: se maailmankatsomus, joka nyt pyrkii esille ihmiskunnan sielusta, se on teosofinen maailmankatsomus. Jos sille nimen tahtoo antaa, voimme kutsua sitä teosofiseksi. Tällä en tarkoita tietysti, että toinen tai toinen nimi tulisi ihmiskunnan yhteiseksi omaisuudeksi, että sitä ruvettaisiin palvomaan. Tällä tarkoitan, että ne syvät totuudet, joita me nyt kutsumme yhteisellä nimellä teosofiseksi maailmankatsomukseksi, että ne totuudet pääsevät esille, tulevat pääsemään esille tällä vuosisadalla. Sillä nämä totuudet

ovat sitä laatua, että ne tällä hetkellä piilevät jo vuosikymmeniä ovat piilleet ihmiskunnan tajunnassa, ihmisten sydämissä. Niin kuin viime vuosisata toi mukanaan materialistisen elämänymmärryksen, niin on tämä vuosisata tuova mukanaan spiritualistisen elämänymmärryksen. Sen tähden, että ihmisten sieluissa on tapahtunut vallankumous, on tapahtunut kapina tuota orjuuttavaa materialistista maailmankatsomusta vastaan, jonka kahleissa kaikki elävät. Nyt jo se kapina on tapahtunut. Jokainen ihminen, joka tutkii omaa sieluaan ja henkeään, joka syventyy omaan itseensä, hän alkaa aivan huomata, hän alkaa jo tuntea, tietää, nähdä, että hän kaipaa uutta, että hän kaipaa parempaa, että hänen koko olemuksensa nousee sitä vastaan, jota ihmiset yleensä vielä aivan kuin virallisesti vielä palvovat. Sillä jos sanoisimme, että meidän nykyinen ihmiskuntamme, sivistynyt ihmiskunta, eli viime vuosisadan sivistynyt ihmiskunta, on ollut taipuvainen uskomaan ainoastaan näkyväiseen maailmaan, mielellään myös kieltämään näkymättömän maailman, kieltämään Jumalan, kieltämään syvemmän järjen ja rakkauden luonnossa, jos se on ollut taipuvainen yleensä vain laskelmissaan olemaan tekemisissä tämän näkyväisen maailman ja sen luonnonvoimien kanssa, niin ihmiskunta nyt tuntee sielussaan, että se tahtoo Jumalan takaisin, se tahtoo takaisin uskonsa näkymättömään. Se tahtoo takaisin näkymättömän maailman, jumalallisia olentoja, Jumalan. Meidän ihmisemme kaipaavat jo taas kuolemattomuutta oikein tieteellisesti uskottavana asiana. Meidän ihmiskuntamme kaipaa taas uskoa Jumalaan, meidän ihmiskuntamme kaipaa uskoa semmoiseen, joka ei millään tavalla loukkaa heidän valistunutta ajatustaan.

Me voisimme sanoa, jos tahtoisimme lyhyesti määritellä, mikä ensimmäisenä aivan kuin tarpeena ja vaatimuksena astuu esille meidän sielustamme tällä hetkellä, voisi sanoa aivan kuin kultaisen säännön: öihminen, älä ole enää itserakas, älä ole enää tyhmän ylpeä ja itsepäinen, vaan

avaa sielusi henkiselle valistukselle. Me alamme yhä selvemmin ja selvemmin tuntee ja ymmärtää sisässämme, että itse asiassa on tyhmää ja itserakasta ja itsepäistä luulotella, että me tämmöisinä olentoina olemme kaikista merkillisintä, mitä elämässä on olemassa, että me osaamme arvostella kaikkea, me osaamme arvostella Jumalaa, me osaamme sanoa, että Jumalaa ei ole olemassa, että näkymätöntä maailmaa ei ole olemassa, että me osaamme kaikkea tätä aivan rohkeasti väittää. Me alamme ymmärtää, että tämä on itserakasta. Sillä me emme ole tätä maailmaa luoneet, me emme ole itseämme luoneet. Me aivan selvästi jo huomaamme, että meidän täytyy tunnustaa, että on olemassa muuta, että on olemassa Jumala. Vaikka emme mene määrittelemään Jumalaa, me emme mene sanomaan Jumalasta, että Jumala on sitä tai tätä, että Jumala on jollakin tavoin persoonallinen tai jollakin tavoin rajoitettu, että Jumala vihastuu tai Jumala suuttuu tai Jumala rakastaa niin kuin inhimillinen olento. Me emme mene sanomaan sellaista, sillä silloin ihmisen ajatukset heti kehittyvät eri suuntiin ja joutuvat ristiriitaan toistensa kanssa: toinen ajattelee, Jumalasta niin ja toinen näin. Vaan me ymmärrämme, että se Jumala, jota meidän täytyy uskoa, se Jumala, jota sydämemme vaatii, hän on yläpuolella kaikkia määriytyksiä, hän on kaikkien määrittelyjen kaikkien inhimillisten rajoitusten takana ja yläpuolella: me emme voi ollenkaan Jumalasta mitään sanoa, että Jumala on persoonallinen tai rajoitettu tai että se on sitä tai tätä. Meidän täytyy vain tyytyä siihen uskoon, että Jumala on, että on elämä kaiken tämän takana, että on suuri yhtenäinen elämä, joka aivan kuin kantaa koko ilmenneen maailman sylissään, että on suuri viisaus, järki, rakkaus. Me voimme keksiä kuinka yleviä sanoja tahansa siitä, joka todella on luonut eli aikaansaanut, aiheuttanut, tämän maailmankaikkeuden ja myös pitää huolta sen elämästä. Että on tämmöinen suuri henkinen voima kaiken takana, tämän me tunnustamme. Tässä suhteessa me olemme jokainen jo teosofeja. Me kutsumme tätä

teosofiaksi. Me sanomme, että se kuuluu teosofiseen maailmankatsomukseen, että me näin valistuneesti ajattelemme jumalolennosta, että me ajattelemme ja käsitämme Jumalan sillä tavalla, että ei kukaan koskaan voi riidellä siitä, ei kukaan voi riidellä sitä vastaan.

Tämä on teosofinen maailmankatsomus, Jumala-käsite ja se käsitys Jumalasta, se alkaa olla kaikilla ihmisillä. Kaikilla ajattelevilla ihmisillä on jo tämä käsitys Jumalasta, on sellainen käsityskanta, että jumalallinen olemus, tajunta, on olemassa ja että se on kaiken meidän viisautemme ja ymmärryksemme takana, sen yläpuolella, korkeampi kuin meidän korkein järkemme ja rakkaudessaan syvempi kuin meidän syvin käsityksemme rakkaudesta.

Tämän me kyllä myönnämme ja me myös myönnämme, että henkinen maailma täytyy olla olemassa. Me myös vaadimme taas sisässämme, että ihmisen täytyy olla kuolematon, tai paremmin sanoen, että ihmisen sisässä täytyy piillä jokin kuolematon aines. Ei niin, että me olisimme persoonallisesti kuolemattomia, tätä emme enää voi uskoa. Nykyajan ihminen ei voi ajatella enää semmoista, että ihminen olisi persoonallisesti kuolematon, että hän, tällainen olento kuin hän on, aina tällaisenä olisi olemassa. Silloin me todella palaisimme takaisin keskiaikaiseen pimeyteen. Keskiakana kokoontuivat, kuten tiedämme, jumaluusoppineet riitelemään, väittelemään, keskustelemaan siitä, olivatko lihavat ihmiset aina iankaikkisesti, tanssiessaan, laulaessaan Karitsan valtaistuimen ympärillä lihavia ja olivatko laihat iankaikkisesti laihoja. Tämä oli keskiaikaista pimeyttä. Nykyajan ihminen ei voi semmoista ajatella, hän ei voi semmoista käsittää. Puhumattakaan ruumiillisesta olemuksesta, hän ei voi käsittää, että hänen persoonallinen olemuksensa, hänen pieni, persoonallinen, vähäpätöinen minuutensa, hänen persoonallinen olemuksensa kaikkine virheineen, kaikkine pikku hyveineen, että tämä olemus

kelpaisi olemaan kuolematon ja iankaikkinen. Semmoista ei nykyajan ihminen enää voi käsittää. Ja sen tähden oli välttämätöntä, että meidän ajatuksemme kulki materialismin kielteisen suon kautta, ennen kuin me nyt uskallamme ajatella näitä asioita toisella tavalla.

Me ymmärrämme, että ihmisen sisässä piilee jokin kuolematon aines, että ihminen joka on osa iankaikkisuudesta ja on tajuinen olento, että se ihminen myös on osa iankaikkisuuden tajunnasta, että siis, toisin sanoen ihminen, samalla kun hän on osa jumalallisen elämän aineellista puolta, iankaikkista aineellista puolta, samalla on myös osallinen jumalallisen elämän iankaikkisesta tajunnallisesta puolesta, että siis ihmisen tajunnassa piilee jotakin, joka on kuolematonta. Aivan samalla tavalla kuin hänen aineensa ei saata hävitä, kyllä häviää näkyvistä, mutta ei olemus, aivan samalla tavalla myös hänen tajuntansa ei saata hävitä. Se voi kyllä hävitä aivan kuin näkyvistä, se voi kyllä aivan kuin hajaantua osiinsa, jos voimme puhua semmoista kieltä tajunnan yhteydessä; se voi kyllä aivan kuin hajaantua ja jakaantua, mutta itse, itse tajunnan aate, idea siitä, jää siitä jäljelle. Elämä on tajunnassa, niin kuin se on aineessa ja jumalallinen elämä on ikuinen ja kuolematon itsessään. Siis ihmisen tajunnassa piilee jossakin syvällä jumalallinen tajunta, Jumala, jumalallinen iankaikkisuus ja siis tämä jumalallinen siemen ihmisessä, tämä on iankaikkinen, tämä ei voi kuolla. Se ei saata lakata olemasta, koska se ei koskaan ole syntynyt olemassaoloon. Se on ikuinen, jumala ihmisen sisässä on ikuinen. Ja siis ihmiselle on asetettu kysymys: tahdotko sinä persoonallisena tajuntana, yksilöllisenä tajuntana, osatajuntana, tahdotko sinä tulla osalliseksi kokonaistajunnasta, tahdotko sinä tulla osalliseksi jumalallisesta tajunnasta, tahdotko sinä tulla kuolemattomaksi? Jos voit löytää Jumalan omassa sisässäsi, jos voit yhtyä jumalalliseen siemeneen tajunnassasi, silloin saavutat kuolemattomuuden.

Tämän me jo kaikki ymmärrämme. Tämmöinen kuolemattomuus, joka on saavutettavissa pitkien ja taas pitkien ponnistusten palkkana, tämmöinen kuolemattomuus, se on meille otollinen, semmoisen kuolemattomuuden me aivan hyväksymme ja ymmärrämme. Silloin tosiaan me olemme siksi paljon puhdistuneet, siksi paljon kehittyneet, tulleet täydellisiksi niin kuin esimerkiksi Jeesus Kristus sanoi, että meidän pitäisi tulla, silloin olemme niin täydellisiksi tulleet, että todella voimme olla kuolemattomia. Sillä me olemme itse silloin muuttuneet. Me olemme itse silloin jo kasvaneet. Me olemme itse silloin jo tulleet siksi, että me voimme elää kuolemattomuutta.

Ja jos me vielä ajattelemme toista kohtaa, jotakin toista kohtaa teosofisessa maailmankatsomuksessa, niin me huomaamme, että sekin jo aivan piilee luonnollisena asiana meidän ihmisten sydämissä. Viime vuosisadan aikana ja samalla tietysti jo olimme sen uskon perineet entisiltä ajoilta, mutta varsinkin viime vuosisatana totuimme niin ajattelemaan, koska viime vuosisatana varsinaisesti tutustuimme toisiin uskontoihin, tutustuimme toisiin uskontotapoihin, toisiin uskontoihin, me totuimme ajattelemaan, että me kristityt, jotka kutsumme itseämme kristityiksi, me olimme kaikista korkeimmalle kehittyneet ja että muut kansat, muut rodut, muut uskonnot olivat kaikki vähemmän kehittyneitä laatua. Me, toisin sanoen, emme ollenkaan saata viime vuosisadan maailmankatsomuksen valossa tunnustaa vielä ihmisten veljeyttä. Vaikka kylläkin olimme Ranskan vallankumouksessa nostaneet korkealle lipun, johon oli kirjoitettu: veljeys, vapaus, tasa-arvoisuus, emme kuitenkaan vielä osanneet ajatella, että tämä veljeys ehdottomasti käsitti kaikki ihmiset. Emme ainakaan osanneet ajatella, että muut ihmiset, muut kansat, muut uskonnot, olivat samanarvoisia meidän kanssamme, meidän uskontomme kanssa.

Mutta kuinka on nyt? Nyt jo kaikki ajattelevat ihmiset,

kaikki valistuneet ihmiset tuntevat sisässään, eivätkä osaa toisella tavalla ajatella, että kaikki ihmiset ovat tosiaankin veljiä ja että Jumala tosiaan on kaikkien ihmisten isä ja että Jumala ei ole yhtäkään kansaa koskaan jättänyt aivan oman onnensa nojaan tai jättänyt sitä enemmän oman onnensa nojaan kuin muitakaan, vaan että kaikissa kansoissa on etsitty Jumalaa, uskottu Jumalaan, on tiedetty jotakin Jumalasta. Että siis ei suinkaan meidän kristikuntamme ole mitään erinomaista ja kaikista korkeinta ilmoitusta Jumalasta saanut, vaan että kaikissa kansoissa, heidän monissa uskonnoissa on ollut yhtä suurta, yhtä paljon viisautta, yhtä paljon tietoa saavutettavissa kuin konsanaan nyt meillä. Se on aivan kuin nuo asiat eivät olisi riippuneet ollenkaan ajasta eikä paikasta. Kun me nyt sisäisen sydämemme ja omantuntomme valossa tutkimme muiden maiden elämää, muiden kansojen uskontoja, silloin me huomaamme, että niissä on ajateltu ja tunnettu yhtä jalosti kuin konsanaan meidän uskonnossamme ja meidän kansallisessa elämässämme. Me olemme siis tosiaan kaikki veljiä, meidän ei ollenkaan tarvitse erottua toisistamme eikä meidän sovi ylpeillä toisten rinnalla, vaan meidän täytyy tunnustaa, että kaikki kansat ovat veljiä, että kaikki uskonnot ovat etsineet Jumalaa ja tavalla tai toisella löytäneet Jumalan. Ja samalla kun me olemme tämän ymmärtäneet, olemme vapautuneet näistä vanhoista dogmeista ja opinkappaleista, jotka tekivät ainoastaan pienen ryhmän ihmisistä toistensa kanssa veljiksi, nimittäin niin kutsuttujen pelastaneiden ryhmän, joka hyvin vaihtui eri uskonlahkojen mukaan, niin me olemme myös ymmärtäneet toisen asian. Olemme saaneet aivan toisen kuvan koko siitä kysymyksestä, jossa nyt olimme niin ahdasmielisiä, kysymyksessä syntisestä ihmisestä, synnintekijöistä. Ajatteleva, valistunut ihminen meidän päivinämme ei voi enää olla semmoisessa asemassa toisten ihmisten suhteen kuin vielä viime vuosisadalla, ja varsinkin viime vuosisadalla tämä oli tavallista, tuomita toisia ihmisiä, tuomita syntisiä olentoja,

tuomita synnintekijöitä, ajatella heitä siveellisellä harmilla jopa kauhulla. Sillä tavalla ei enää valistunut ihminen voi tehdä. Hän on ymmärtänyt, että syntikäsite on teologinen, jumaluusopillinen käsite, että semmoista ei ole luonnossa. Luonnossa on ainoastaan epätäydellisiä olentoja, luonnossa on vain olentoja, jotka siinä merkityksessä ovat epätäydellisiä, että heistä ei yksikään ole saavuttanut vielä korkeinta täydellisyyttä, varsinkaan ihmisistä. Eläimiä ja muita olentoja emme menekään millään tavalla arvostelemaan niistä teoista. Olemme aina olleet valmiit sanomaan, että ne ovat saavuttaneet sen täydellisyyden, minkä ne voivat saavuttaa tai ainakin, että me emme tiedä, mitä muuta täydellisyyttä ne tuossa sitten voisivat saavuttaa, jota vastoin me ihmiset olemme aina tunteneet sisässämme, että meidän pitäisi saavuttaa korkeampi aste kehityksessä ja täydellisyydessä ja että me olemme huomanneet ja uskonnon eli paremmin sanoen ehkä kristinuskon dogmatiikan valossa olemme sitten kutsuneet tätä epätäydellisyyttä syntisyydeksi, kutsuneet sitä jonkinlaiseksi tahalliseksi vapaudeksi ja sanoneet, että ihmiset eivät tahdo pelastua, ihmiset eivät tahdo tulla Jumalalle otollisiksi, että ihmiset eivät tahdo olla sellaisia kuin heidän pitäisi olla. Ja koska on huomattu, että se on mahdotonta, on samalla keksitty erityisiä keinoja, on samalla keksitty uskontoja, tai on keksitty menettelytapoja tai hyviä töitä, joiden avulla ihminen muka kelpaa Jumalalle ja on saavuttanut semmoisen täydellisyyden mitan, jonka Jumala häneltä vaatii.

Tosiasia vain on se, kun me nyt valistuneella silmällä katselemme luontoa ja ihmiskuntaa, tosiasia on vain se, että ihmiskunta on kokoonpantu yksilöistä, jotka ovat epätäydellisiä, jotka eivät ole saavuttaneet sitä mitä me sisässämme tunnemme, että meidän pitäisi saavuttaa. Ja kuka meitä silloin voi tuomita? Emme ainakaan itse kykene tuomitsemaan toisiamme. Korkeintaan me voimme siveellisesti paheksua sitä, jos me näemme jonkun yksilön

tahallisesti tahtovan pahaa, jos me näemme jonkun ihmisen piinaavan tai oikein tahallisesti olevan ilkeän ja pahan. Siinäkin hän voi löytää syyt syvemmältä, mutta kuitenkin on ainoa kohta, jossa jonkunlainen siveellinen närkästyminen voi olla paikallaan.

Muuten meidän täytyy tunnustaa, että jos jokin ihminen on heikko, jos hän on jonkin himon vallassa, jos hän on jonkin paheen orja, niin se on epätäydellisyyttä, se on sairautta, se on vielä saavuttamattomuutta. Ihminen ei ole vielä kasvanut semmoiseksi kuin ihmisten tulee kasvaa. Ja kuka meistä silloin tuomitsee toisiamme? Eihän edes itse Jeesukseen, jota me pidämme niin suurena ja niin pyhänä olentona, eihän hänkään heittänyt ensimmäistä kiveä syntisen vaimon päälle, vaan hän sanoi: öheittäköön se, joka on ilman syntiä. Ja tämän me nykyajan ihmiset, me, jotka olemme itse asiassa jonkin verran valistuneet, tämän me helposti tunnustamme sisässämme ja ymmärrämme. Me emme ole asetetut toistemme tuomareiksi. Me olemme kaikki veljiä, me olemme kaikki epätäydellisiä, kaikki pyrkimässä jotakin kaukaista täydellisyyttä kohti, mutta kaikki saman Jumalan lapsia, veljiä keskenämme ja yhtä kalliita ja tärkeitä jumalalliselle elämälle. Jos toinen on hieman pitemmälle ehtinyt tuon elämän tiellä kuin toinen, on se hänen ja hänen Jumalansa välinen asia. Jos toinen on kaukana vielä, siis alhaalla vielä elämän tiellä, on sekin asia hänen ja hänen Jumalansa välinen. Meidän tehtävämme ei ole sortaa eikä painaa, ainoastaan jos voimme auttaa ja vapauttaa.

Tätä me kutsumme teosofiseksi maailmankatsomukseksi, tätä me sanomme teosofiaksi. Tämä on teosofiaa meidän nimitystä käyttäksemme ja se on asia, se on totuus, se on aate, jonka jokainen valistunut ihminen hyväksyy sydämessään.

Ja jos me vielä otamme erään kohdan teosofisesta maailmankatsomuksesta, niin voisimme sanoa näin: ihminen, älä pelkää, äläkä ole epärehellinen itsellesi, vaan ole päin

vastoin rohkea sielussasi ja aina rehellinen omalle itsellesi, sillä ajatus on teon isä. On olemassa semmoinen merkillinen luonnonlaki, ja sen jokainen ihminen alkaa aavistaa, joka sanoo, että kaikki elämä pulppuaa sisästä päin. Elämän lähteet ovat salaisia; ulkonaisen elämän lähteet ovat sisällä ihmisen sielussa on alkuaan kaikki se, mikä ilmenee sitten hänen ulkonaisessa elämässään. Mitä ihminen ajattelee sisässään, mitä ihminen tahtoo ja toivoo sisässään, mitä hän tuntee ja mitä hän haluaa, se tämän luonnonlain nojalla joskus tulee ilmi ulkokohtaisesti. Me näemme, että ihmiset ovat osaksi ulkokullattuja, osaksi pelkureita, me näemme, että ihmiset kasvaneina vanhan dogmiuksen kahleissa ja sitten käytännöllisen materialistisen maailmankatsomuksen orjina, että ihmiset ovat olleet ja ovat vielä osaksi pelkureita, osaksi ulkokullattuja. Ihmiset ovat ulkokullattuja sillä tavalla, että he tahtoisivat olla toisenlaisia kuin he ovat ja että he eivät ainoastaan tahtoisivat olla toisenlaisia kuin ovat, vaan tahtoisivat nyt jo näyttää sellaisilta kuin tahtoisivat olla tai eivät tahtosi näyttää sitä, mitä he ovat ja jota he ehkä mielellään ovat. Ja kuitenkin on elämän laki semmoinen, että se, mitä me nyt olemme, on tulos menneestä. Me olemme ennen ajatelleet, ennen tahtoneet sitä, mitä me nyt olemme. Niin ja jos me nyt tahdomme toista, jos me nyt tahdomme mielestämme jotakin korkeampaa ja parempaa, niin meidän tulee vaan muistaa, että se, mitä olemme, se ei ole samassa hetkessä muuttunut, koska se on tulos menneisyydestä, vaan se, mitä me nyt tahdomme, se toteutuu vasta tulevaisuudessa ja se varmasti toteutuu tulevaisuudessa. Jos ihminen on nyt ulkokullattu esim. sillä tavalla, että hän elää ulkonaisesti siivoa elämää, mutta sisäisesti itse asiassa ja tunteissaan rypee jonkinlaisessa saastaisuudessa, että hän ei edes ulkonaisesti uskalla olla, mitä hän mielellään olisi ja että hän siis ainoastaan sisäisissä ajatuksissaan ja tunteissaan on sitä, mitä hän mielellään olisi, sillin on varmaa, että elämä kerran tekee hänet

ulkokohtaisestikin semmoiseksi jommoisina hän nyt tahtois sisässään olla. Että hänestä siis tulee semmoinen synnintekijä, sanokaamme, jommainen hän ei ole nyt; nyt hän on hyvin siveä henkilö, mutta sisässään täynnä kuolleiden luita. Tulee aika, jolloin kuolleiden luut tulevat näkyviin ja ihminen saa hävetä sitä, mitä hän itse on tahtonut ja ajatellut. Ja silloin hän tietysti tahtoo jotakin korkeampaa ja parempaa. Sillä aina kun ihminen on ulkonaisesti jonkun synnin tai paheen, jonkun huonouden vallassa, hän ei sitä tahtois olla. Hän ei tiedä, että hän itse on tämän tahtonut. Nyt hän ei enää sitä tahtois, ja silloin, jos hänessä on jonkinlainen kunniantunto, jollakin tavoin hän koettaa peitellä, hän koettaa toisten ihmisten silmissä peitellä sitä, mitä hän nyt on.

Mutta elämän laki on semmoinen: kaikki mitä on salassa, on tuleva julki. Ja kun me tiedämme ja tunnemme elämän lain, silloin me todella tahdomme vain kaikista parasta ja korkeinta, silloin me todella ajattelemme ainoastaan semmoista ja tahdomme sisässämme ainoastaan semmoista, jota me ihmiset kaikille ihmisille, kaikille olennoille, jumalallisen luonnon koko maailmalle tahtoisimme näyttää. Ja se on varma, että se tulee ilmi sisässämme, joskus tulee ilmi.

Ja tässä on nyt meidän teosofisessa maailmankatsomuksessamme tuo merkillinen oppi jälleensyntymisestä ja karmasta, oppi siitä, että me ihmiset, me synnymme tähän maailmaan monta kertaa. Nyt kun olemme syntyneet tänne, olemme itse valmistaneet itsellemme tämän elämän menneisyydessä, omassa menneisyydessämme, ja nyt tässä elämässä valmistamme taas itsellemme omaa tulevaisuuttamme, elämän laki on semmoinen. Tämä meidän nykyinen persoonallisuutemme kyllä haihtuu, mutta jumalallinen tajunta meissä, jumalallinen siemen meissä, kuolematon, se elää ja se pukeutuu uutena persoonallisuutena, joka on tulos vanhasta. Se on karma, joka määrää jälleensyntymäin sarjan, joka määrää aina kulloinkin,

minkälaisen persoonallisuuden tuo kuolematon jumalallinen tajunta saa. Ja jos ihminen tahtoo palvella jumalaa, merkitsee tämä vain, että hän palvelisi sisäistä jumalallista tajuntaa, sitä sisäistä jumallaista tajuntaa, joka on hänessä, että hän sitä palvelisi, niin että hän aivan kuin parantaisi elämä elämältä, nostaisi elämä elämältä sen ilmennysmuodon elämän, elämän, jossa se saisi yhä enemmän näyttää omaa jumaluuttaan, tuoda esille omaa sisäistä kauneuttaan ja ihanuuttaan ja viisauttaan. Se on jumalanpalvelusta.

Ja jos me heitämme aavistavan silmäyksen nyt tulevaisuuteen, jos katselemme tätä vuosisataa, minkälaiseksi se on muodostuva tämä vuosisata, silloin me voimme sanoa, että se tulevaisuus on muodostuva juuri tämän vanhan maailmankatsomuksen nojalla ja jonkun verran sen kaltaiseksi. Tuo, että me ihmiset jo uskomme henkiseen totuuteen, jumalaan, henkiseen maailmaan, ihmisen sisäiseen kuolemattomuuteen, todelliseen jumalanpalvelukseen, se on vaikuttava meidän yhteiskunnalliseen elämään sillä tavalla, että kahdenkymmenen vuosisadan ihmiset näiden suurten sotien perästä eivät enää tule palvelemaan kultaista vasikkaa samalla tavalla kuin viime vuosisadalla. He eivät enää tule ajattelemaan tätä näkyväistä elämää, millä tavalla itse kukin saisi itselleen niin paljon kultaa ja mammonaa kuin mahdollista, vaan he tulevat järjestämään yhteiskunnalliset olot inhimillisemmällä tavalla, he tulevat rajoittamaan yksilöllisen vapauden siinä suhteessa, että yksilö ei saa mahdottomiin saakka rikastua veljiensä kustannuksella. He tulevat järjestämään tämän asian. He tulevat poistamaan sekä kurjuuden että ylellisyyden, sillä elämän painopiste siirtyy kauniimpiin, ihanampiin, korkeampiin asioihin. Ihmiset tulevat etsimään enemmän sisältöä elämästä, he tulevat vaatimaan elämältä enemmän, he eivät tyydy vian leipään, he eivät tyydy vain vaatteisiin, leipään, asuntoon. Se ei ole heidän etsimisensä päämäärä. He vaativat elämältä enemmän. Ja

koska kaikki vaativat elämältä enemmän, vaativat myös kaikki, asettavat myös kaikki yhteiskunnalliset olosuhteet semmoiseksi, että nuo asiat toteutuvat. Ruumiillisen olemassaolon puolesta leipä, vaatteet, asunto ovat jokaisen ihmisen luonnollisena osuutena elämässä. Ihmisen ei tarvitse enää aivan kuin uhmailla koko elämää vain leivänpalan puolesta, ihmisen ei tarvitse enää nääntyä nälkään, ihminen ei ilkeä, ei hän enää kehtaa makailla vain pehmeillä tyynyillä mitään tekemättä ja rypeä kaikenlaisissa paheissa. Ei, ihmisarvo nousee, ihmisarvo uuden maailmankatsomuksen kanssa nousee ja ihminen vaatii elämältä enemmän.

Jos me ajattelemme tuota toista sääntöä, että me ajattelemme jo kaikkia kansoja veljiksi, kaikkia ihmisiä veljiksi, kaikkia uskontoja veljiksi, niin me ymmärrämme, että tämän maailmankatsomuksen valossa, sen avulla tulevat myös ulkonaiset kansainväliset, valtiolliset asiat muodostumaan semmoiseksi, että sodat ovat mahdottomia. Kansat eivät enää kaipaa sotia. Ne ymmärtävät, että heillä on jokaisella sama oikeus elää, olkoon kansa pieni tai suuri, sillä on sama oikeus elää. Kansat ja valtiot eivät enää tahdo sortaa toisiaan, ne tahtovat myöntää vapauden toisilleen. Ne tahtovat kaikki elää sovussa ja ratkaista maailman riitaisuudet järkevin, rauhallisoin keinoin. Ja ihmisten yksityinen elämä yleensä tulee vapaammaksi tuon kolmannen säännön nojalla, joka sanoo, että ajatuksesta lähtevät kaikki teot. Ihmisten yksityisen elämä tulee muodostumaan valoisammaksi, ihanammaksi sen takia, että ihmiset tulevat rohkeammin uskaltautumaan olla oma itsensä ja kaikki tulevat ymmärtämään, että he eivät tosiltaan vaadi liikoja. He tulevat iloitsemaan siitä, että ihminen koettaa olla oma itsensä, että hän rehellisesti yrittää olla oma itsensä, rehellisesti koettaa noudattaa omaa sisäistä totuuden aavistustaan, omaa sisäistä hengen ääntään eikä muovautua ulkonaisten sääntöjen mukaan. Ihmisten yhteisessä elämässä, yhteiskunnallisessa elämässä, tulevat myös oikeuslaitokset

muuttumaan. Ihmiset eivät enää tule kaipaamaan niin monimutkaisia säädöksiä ja lakipykälää kaikenlaisten mahdollisten ja mahdottomien lakien rikkomisen suhteen, vaan heidän oikeudenkäyttönsä tulee myös inhimillisemmäksi, se tulee myös muuttumaan. Heillä ei enää tule olemaan tuommoisia varmoja sääntöjä: ainoastaan tätä saa tehdä, ainoastaan tällainen saa olla, jos tämän yli menee se on väärin, se on rangaistavaa. Ei, vaan ihmiset tulevat olemaan vapaita, he tulevat suomaan toisilleen vaputta: olkoon jokainen oma itsensä! Ainoastaan, jos hän rupeaa toisia sortamaan, toisille jotain suoranaista vääryyttä tekemään, toisten kykyjä hyväkseen käyttämään, ainoastaan silloin häntä estetään, ainoastaan silloin hänelle huomautetaan: veli, niin ei sovi. Mutta muuten ihmiset eivät enää tule olemaan niin pikkumaisia kuin tähän saakka, että he aina tuomitsevat ja arvostelevat ja tahtovat rangaista ihmisiä kaikenlaisista asioista, vaan vapautta tulee uuden maailmankatsomuksen mukana, tulee vapautta ihmisten yksityiseen elämään.

Ja kun yleensä luomme siis silmäyksen eteenpäin ja ajattelemme sitä tulevaisuutta, joka jo tällä vuosisadalla on alkava, on muodostuva meidän maamme päälle, niin meidän täytyy sanoa, että vaikka se tulevaisuus vielä on kaukana täydellisyydestä, vaikka se vielä ei läheskään täytä kaikkia ihanteen vaatimuksia, niin se elämä, se yhteiskunnallinen ja se valtiollinen elämä, jota meidän ihmiskuntamme täällä Euroopassa ja muualla tulee viettämään vielä tämän vuosisadan aikana ja sitten jatkuvasti eteenpäin, että se elämä kuitenkin on kuin paratiisia tämän nykyisen elämän rinnalla.